

Творчий гурток «Сінематограф та література»

Кафедра української літератури і компаративістики

Керівник: ст.викладач Блохіна Наталія Олексіївна

Напрями діяльності: інтермедіальні студії.

Мета діяльності – ознайомлення студентів з основами міждисциплінарного вивчення діалогу мистецтв, поглиблення полікультурної компетентності знань про кіномистецтво як складову частину світової художньої культури, узагальнення знань про кіножанри та стилі, особливості кінопоетики різних етапів розвитку світового та вітчизняного кінематографу.

Форми роботи: лекції-презентації, перегляд та обговорення кінофільмів, завдання-дослідження.

Графік роботи: двічі на місяць (2-й та 4-й понеділок), 15.20-16.40.

План заходів гуртка «Сінематограф та література»

Засідання 1.

Передумови виникнення кіно як мистецтва. Становлення мови кіно на основі синтеза мистецтв. «Великий німий» як образ кіно початку ХХ століття. Формування кінопрофесій, кіножанрів та кінематографічних шкіл. Від дзеркального відтворення реальності до її перетворення; подолання ізоморфності екранного зображення. Кінематограф до братів Люм'єр (Йосип Тимченко, Луї Лепренс та інші). Фільми братів Люм'єр та їх значення у становленні видів і жанрів кіно («Прибуття поїзду», «Политий поливальник», «Вихід робітників з фабрики Люм'єр», «Сніданок дитини» тощо). Ж. Мельєс — засновник ігрового кіно, орієнтованого на досвід традиційних мистецтв (театр, література). Оригінальні видовищні фільми «чарівника екрану» Ж. Мельєса: винахід трюків (подвійна експозиція, використання спеціальних об'єктивів та лабораторної обробки плівки); використання кольору; розробка системи акторського виконання. «Подорож на місяць» (1902), «Подорож кризь не можливе» (1904), «Ожили афіші» (1907).

Засідання 2.

Кіножанри, «відкритість» визначення. Ігрове (художнє) та не-ігрове кіно (документальні, науково-освітні фільми), анімаційні фільми. Артхаусне кіно.

Засідання 3.

Голлівуд. Історія, постаті, принципи становлення кіноіндустрії США. Система кіностудій. Ж.Мельєс, Чарлі Чаплін, Д.У.Гріффіт. Багатошаровість оповіді. Становлення школи кіноактора. Роль режисера у створенні фільму. Формування кінопрофесій та кінематографічних шкіл. Творчий внесок Д.У. Гріффіта в теорію та практику світового кінематографу. Оновлення прийомів монтажу, введення крупного плану в монтажний контекст, реформування системи акторської гри, запровадження оповідних конструкцій; особливості використання засобів виразності у фільмах «Народження нації» (1915),

«Нетерпимість» (1916), «Зламани пагони» (1919). Продуктивність постійної співпраці Гріффіта з кінооператором Б. Бітцером. Актори Ліліан Гіш, Мей Марш, Мері Пікфорд та ін. Феномен Чарльза Спенсера Чапліна. Еволюція розвитку: від перших голлівудських фільмів та фарсів періоду «Кістоун» — до поетичного втілення теми «маленької людини».

Засідання 4.

Світовий кінематограф 1920-х Пошук нових засобів виразності, експериментування з можливостями нової техніки. Ствердження права на існування вільної творчості. Зв'язок із модерністськими течіями, з образотворчим мис-тецтвом «авангарду». Концепції футуризму, кубізму, дадаїзму, абстракціонізму та практика художнього перетворення реальності. Вплив психоаналізу на екранні версії експресіонізму та сюрреалізму.

Кіно німецького експресіонізму (К.Віне, Ф.Ланг). Кіно сюрреалізму (С.Далі, Л.Бунюель).

Засідання 5.

Історія становлення українського кінематографу. Олександр Довженко. ВУФКУ. Політика кіновиробництва до та після 1917 рок. Кінематографічні центри України, визначні актори та кінострічки. Лесь Курбас та кіно. Творчість Дзиги Вертова («Людина з кіноапаратом», «Симфонія Донбасу»). Література та кінематограф.

Засідання 6.

Світове кіно 1930-х. Зміна кіно мови з появою звуку та кольору. Розвиток кіножанрів на основі використання музики. «Голлівудський» вплив на радянське кіно (мюзикли Г.Олександрова). Звук як елемент нової естетики та оповідної форми. Зміна образної природи фільму, трансформація часопросторової єдності кадру звукового кінематографа. Музика закадрова та внутрішньокадрова.

Фільми Рене Клера початку 1930-х: «Під дахами Парижу», «14 липня» — особливості ритмічно-монтажної будови, переплетення ліричного з комічним. Використання Рене Клером музики та шумів у його перших звукових стрічках. «Довіра до фізичної реальності» у фільмі «Велика ілюзія» Жана Ренуара; звернення режисера до естетики натуралістичного роману, увага до емоційного світу людини, трагізму та фатальності її долі у фільмах «Людина-звір», «Правила гри». «Поетичний реалізм» у французькому кінематографі 1930-х: формотворчі Тема фатуму в фільмах «поетичного реалізму» Жака Превера та Марселя Карне. Психологічна драма «Набережна туманів».

Засідання 8. Розвиток кіно у 1940-х. Світова війна та роль кіно у житті держави-суспільства-людини. Вплив історичних подій на розвиток кіно. О.Уеллс «Громадянин Кейн». Політичний пафос антифашистського фільму «Великий диктатор» (1940) Чарлі Чапліна.

Антинацистське кіно в США (поєднання проблемності та комерційної складової у «Касабланці» М.Кертиса).

Кіномистецтво тоталітаризму. Триумф «режисури» в нацистській Німеччині. Документальні фільми Лені Ріфеншталь «Олімпія» та «Триумф волі»; їх підкреслена монументальність. Використання асоціативних монтажних фраз, нетривіальних пластичних рішень. Посилення агітаційної ролі кіно у СРСР (бойові кінозбірники). Кінохроніки 1940-х.

Засідання 9.

«Поетичний реалізм» Франції (від Р.Клера до М.Карне).

Засідання 10.

Неореалізм та його місце у повоєнному італійському кіно. Культ повсякденності, нва функція фона, деталі, документалізм «типажів» («Викрадачі велосипедів» В. де Сіка, «Рим – відкрите місто» Р.Росселіні та ін.). Пазоліні та структура його кіноsvіту.

Руйнація родових, родинних та історичних першооснов у творчості Вісконті. Фільми М.Антоніоні.Особливості творчості Ф.Фелліні.

Засідання 11.

Французька «нова хвиля» кінця 1950-поч.1960-х рр.. Її ідейне та естетичне підґрунтя, зв'язок з літературою.

Наступні теми у стадії розробки.